

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6TE ÅRG.

DEN 6 NOVEMBER 1904.

N^O 6

Återgivande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: F. H. Kockum. — En stor bazar och en säregen utställning. — Illustreradtt allehanda från skilda delar af landet. — Senaste bilder från krigsskådeplatsen. — Den hotande engelsk-ryska konflikten. — Presidentvalen i Amerika. — Öfverstyrelsen för läroverken. — Det högre armébefälet. — Vår första svenska undervattensbåt. — Veckans porträttgalleri. — Brokigt utomlandsnytt.

BONNIERS TRYCKERI AKTIE BOLAG. GÖTEBORG. 1904.

Foto. Roikjer, Malmö.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Stålvareparre Sthlm—Gbg

F. H. KOCKUM.

FRANS HENRIC KOCKUM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Malmö åtnjuter gammalt anseende såsom framstående industristad, och det kan nog utan överdrift påstås, att staden med heder alltjämt motsvarar sina gamla traditioner. Sålunda visar det sig, att tillverkningsvärdet af inhemska industrialster under det senaste året för Malmö vidkommande uppgår till en summa, som till och med är större än de i motsvarande för Göteborg* Detta är icke följden af en hastigt inträffande uppblomstring inom vissa industrigrenar utan i hufvudsak resultatet af en planmässigt och omsorgsfullt skött verksamhet, som i många fall grundlagts för länge sedan. Flertalet af de män, som haft större betydelse för Malmö stad och hvilkas namn med vördnad och tacksamhet inskrifvits i dess historia, ha såsom kraftfulla och dugande köpmän och industriidkare utöfvat ett upplifvande och stärkande inflytande på stadens ofientliga och ekonomiska lif. Vi behöfva endast erinra om sådana allmänt kända namn som Frans Suell, Beijer och Kockum, andra att förtiga.

Bland dessa intager namnet Kockum en ansedd plats. Den äldste kände stamfaderen Henric Kockum, sannolikt holländare, var redan i midten af 1600-talet handlande i Kristianstad. Af hans efterkommande är det i synnerhet Frans Henric Kockum d. ä., född 1802, som gifvit det kockumska familjenamnet dess goda klang och stora anseende. Hans namn är förbundet med betydelsefulla moment af den industriella utvecklingen i hela vårt land men i synnerhet i Skåne. Vid ganska unga år öfvertog han den af hans morfader Frans Suell framgångsrikt bedrifna tobaksfabriken i Malmö, hvilken han förstod att ytterligare utvidga, så att, då den 1866 öfvergick till ett aktiebolag, affären ansågs som den största i sitt slag i Sverige. En annan storartad anläggning som likaledes än i dag bär hans namn är "Kockums mekaniska verkstad". Men hans outtröttliga arbetsförmåga och energi nöjde sig ej härmed, och det är

därför en hel rad af industriella företag, järnvägsbyggnader m. m. som ha honom att till stor del tacka för sin tillkomst.

Men om det är en svår och maktpåliggande uppgift att sätta nya företag i gång, så är det mången gång ingen mindre lätt sak att hålla dem i gång under de växlande förhållanden, som under tidernas lopp måste inträffa. Det ekonomiska tidvattnet stiger och sjunker ibland ganska häftigt och det fordras då både säker hand och skarpt öga för att klara grunden, på hvilka äfven den bästa skuta lätt kan lida haveri. Det blef till ej ringa del gamle Kockums söner, som fingo detta ansvarsfulla värfvet lagdt på sina skuldror. Af dem blef *Frans Henric Kockum* ledare af den gamla Suellska tobaksfabriken, förutnämnda "F. H. Kockums tobaksfabriks-aktiebolag" i Malmö.

Frans Henric Kockum är född i Malmö 1840 och förberedde sig genom omfattande studier både hemma och i utlandet för att på ett värdigt sätt fullfölja den verksamhet, på hvilken hans fader insatt sina bästa krafter. Förutom i tobaksfabriken är hr K. styrelseledamot i Kockums mekaniska verkstad, Kockums järnvärsaktiebolag jämte åtskilliga andra större företag. Såsom chef och arbetsledare är hr K. högt värderad icke blott för sina omfattande insikter och sitt klara omdöme, utan äfven för sitt humana och strängt rätttrådiga väsen.

Äfven det offentliga lifvet har tagit hans flitigt använda arbetstid i anspråk. I Malmö stadsfullmäktige med flere korporationer har han sedan länge haft säte och stämma och har äfven där på ett värdigt sätt fullföljt fadererärfda traditioner.

Ehuru åtskilligt öfver 60 talet besitter hr K. alltjämt en ungdomlig spänstighet till kropp och själ, som äfven i ytre hänseende gör honom till en nobel representant för Malmö gamla patricierfamiljer.

* * Under "Göteborgs industri" i detta fall innefattas icke den Lundby och Örgryte församlingar tillhörande industrirörelsen. Om denna inräknas — som sig rätteligen bör — blir det "större Göteborgs" industri vida betydligare än t. o. m. "det större Malmö's" REDAKTIONEN.

EN STOR BAZAR OCH EN SÄREGEN UTSTÄLLNING.

Under prinsessan Ingeborgs beskydd var i slutet af förra och början af denna vecka af Stockholms goodtemplare anordnad en större bazar i hufvudstaden på Runans fästlokal vid Brunkebergstorg. Prinsessan mottogs högtidligt med tal af dir Wavrinisky, hurra-rop och sång.

Bazaren var trefligt anordnad med dekorationer, framställande svenska landskap, rundt om i stora salen. I lilla festsalen hade arkitekt Nor-

dén från Gefle utställt sin enastående samling af äldre nykterhetslitteratur, hvarjämte undervisningsmateriel i nykterhet och grafiska tabeller och kartor, visande goodtemplarordens utveckling i Sverige under det

gångna kvartsekklet, här fanns att taga i betraktande.

På aftonen höllos soaréer efter omväxl. program. De bazaren medverkande voro i nationaldräkter, hvilket icke minst bidrog till att sätta färg taflan.

FRÅN GOODTEMLARNES BAZAR Å »RUNAN» I STOCKHOLM.

I. Det mausoleum som den nyligen aflidne grosshandlaren August Röhss låtit uppföra för sin familj å Nya kyrkogården i Göteborg är nu fullt färdigt.

Två detaljer från mausoleet — de båda figurgrupperna på ömse sidor om portalen — återfunnos redan i vårt förra nummer. Den tredje skulpturen på mausoleets krön blef först dagen före jordfästningen uppsatt. Genom en egendomlig tillfällighet blef alltså denna dödens vackra boning fullbordad alldeles samtidigt med att den första gången skulle tagas i besittning.

Mausoleet är ritadt af arkitekten Hans Hedlund och uppfördt af granit med tak och dom af koppar. Bronsfigurerna äro modellerade af fröken Sigrid Blomberg, känd särskildt genom sin vackra skulptur "Bebådelsen" å Nationalmuseum.

II. K. m:t har medgifvit att Tjärby gamla kyrka i södra Halland, med hvilken minnena äro förknippade ända från drottning Margarethas dagar, må rivas för att lämna rum för en större och tidsenligare kyrkobyggnad. Man är nästan böjd att beklaga, att det gamla ärevördiga templet, som gjort sin tjänst så många sekler igenom, nu skall brytas ned af otåliga människohänder.

III. För Malma kyrka har af vaktmästaren Eriksson vid S. Matteus kapell i Stockholm utförts en altaruppsats i trä efter teckning af arkitekten Lindgren. Uppsatsen är ett vackert prof på svensk konstslöjd.

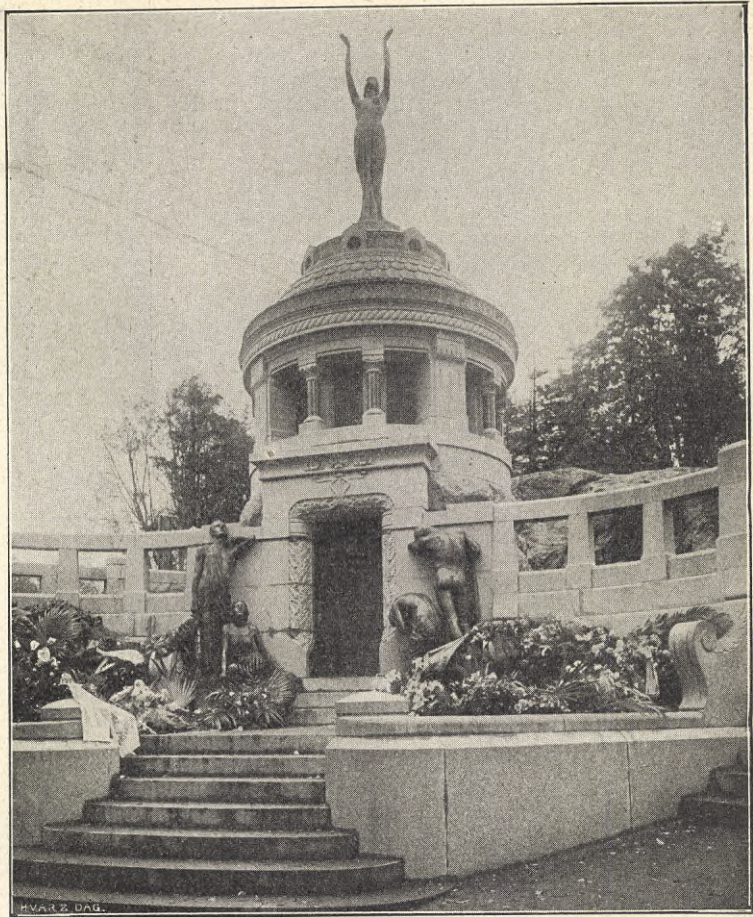

Foto. Jonason. Gbg.

I. AUG. RÖHSS' MAUSOLEUM.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

IV. Stockholms högskola firade fredagen den 28 okt. kvartsekelsjubileum af sin till-

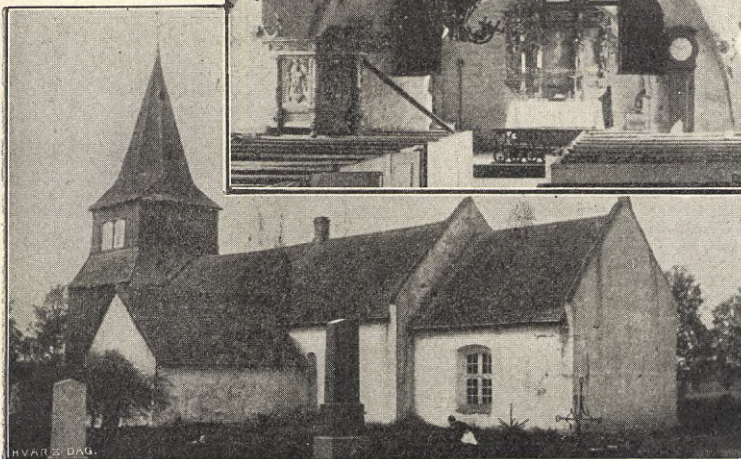

Foto. Widén, Laholm

II. EN SEXHUNDRÅRIG KYRKA SOM SKALL RIVAS.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

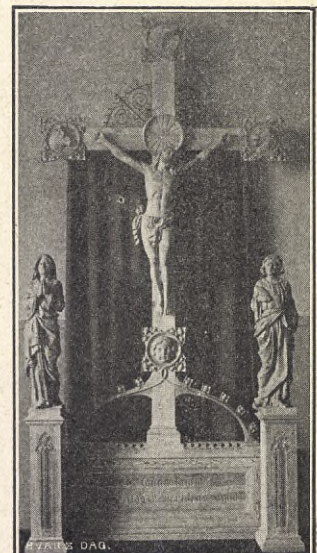

Foto. HVAR 8 DAG.

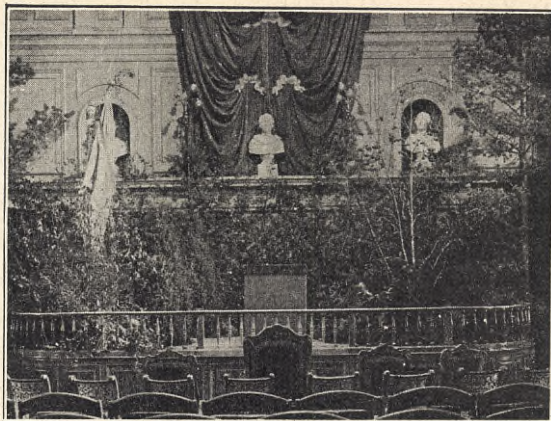
Kliché: Bengt Sjöforsparre.

III. SVENSK KONSTSLÖJD.

varo med en stor högtidlighet i Vetenskapsakademins hörsal. Redan år 1865 föranstaltades en insamling af pänningemedel för en blifvande högskola, 1869 bildades af framstående män "Högskoleföreningen", 1877 fick högskolan sina grundstadgar, och 1878 kunde den börja sin verksamhet genom föreläsningar i fysik, kemi, matematik och geologi. Att börja med, hade högskolan hvarken egen lokal eller egna lärare. 1879 trädde den enligt grundstadgarne föreskrifna styrelsen i verksamhet. F. n. uppgå högskolans fonder till omkring 4 1/2 million kronor.

V. Vid underrättelsen om den katastrof som inträffade då ryska Östersjö-eskadern passerade Nord-sjön, lyckönskade sig litet hvar till att något liknande icke timat i våra farvatten. Emellertid ingick se-de mera den öfverraskande underrättelsen, att äfven ett svenskt fartyg, ångaren Aldebaran från Gäfle, kap-ten Jönsson, blifvit i Skagerack utsatt för bombarde-ment af ryska krigsfartyg, fastän egendomligt och lyckligt nog hvarken fartyget eller besättningen lidit någon skada.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.

IV. FRÅN STOCKHOLMS HÖGSKOLAS 25-ÅRSJUBILEUM. Dekorationerna i Vetenskapsakademiens hörsal.

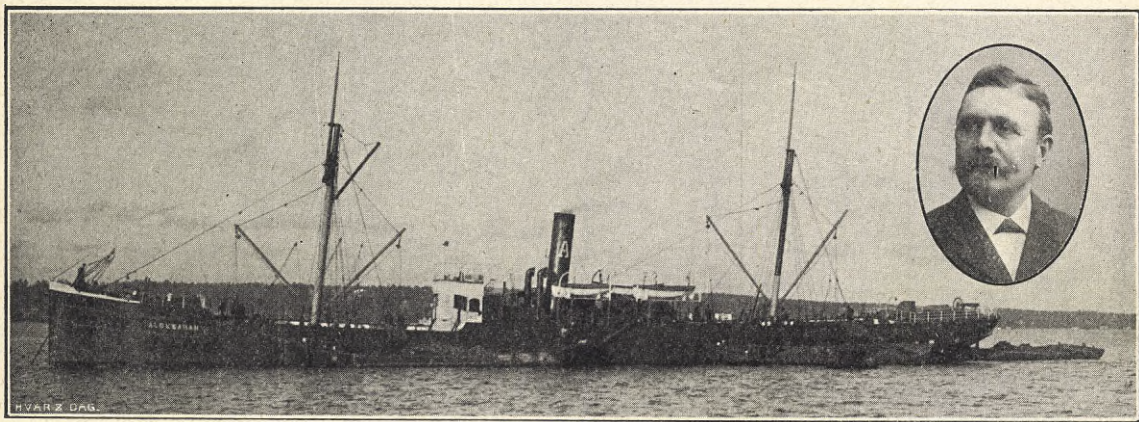

Foto. Carl Larsson, Gefte.

V. DEN AF RYSSARNE BESKJUTNE SVENSKA ÅNGAREN OCH DESS KAPTEN.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

VI. KRISTINA NILSSON SOM OFELIA.

VI. 40 år på dagen var det den 27 oktober, sedan Kristina Nilsson, vår världsberömda sångerska, vid 21 års ålder debuterade på Théâtre Lyrique i Paris som Violetta i Traviata. Den unga, blonda svenskan med den härliga rösten och den fulländade sångkonsten gjorde stormande lycka. Kejsaren och kejsarinnan, Patti och operans kompositör, Verdi, voro närvarande och bifallet var obeskrifligt.

Sextiosju gånger sjöng Kristina Nilsson Violettas parti under denna säsong. Hon erhöi tre års engagemang vid Théâtre Lyrique och hade hela tiden samma oerhörda framgång. Från Théâtre Lyrique kom hon till Stora operan i Paris, och gjorde där sitt inträde den 9 mars 1868, hvarvid hon kreerade Ofelia i Tomas "Hamlet".

En vän till H. 8 D. har ställt en fotografi af Kristina Nilsson i denna roll till vårt förfogande. Bilden har sitt särskilda intresse däri genom, att Thomas' Ofelia har att sjunga den af kompositören i operan inlagda Neckens polska. Med denna gamla svenska folkmelodi har Kristina Nilsson fått mångt öga att tåras.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

VII. AGGA FRITSCHÉ.

VII. Agga Fritsche heter en dansk kvinnlig violoncellist, som

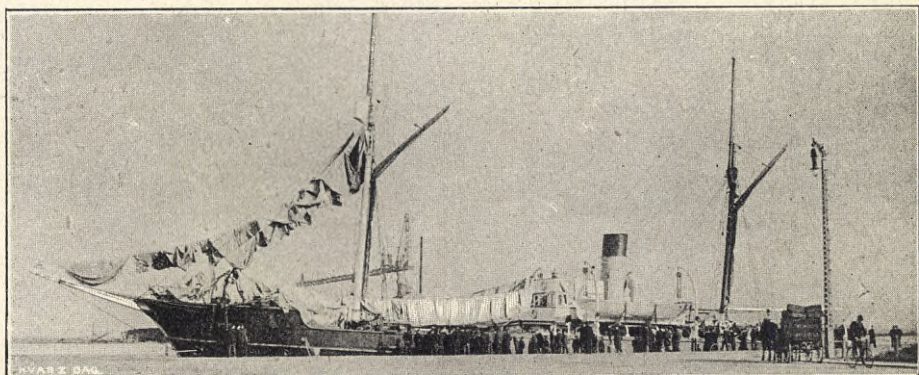
Foto. Johansson, Kristianstad.

Kliché: Bengt Silfversparre.

VIII. GRUNDSTENEN LÄGGES TILL NY KASÄRN I KRISTIANSTAD.

enligt omdömen från olika håll lär vara mycket framstående. Fröken Fritsche gaf den 4 november med stor orkester under Tor Aulins anförande konsert i Musikaliska akademins D-sal i Stockholm.

VIII. I Kristianstad har nyligen grundstenen lagts till ett nytt storartadt kasärn-

Amatörfoto.

IX. RYSKT GRADMÄTNINGSFARTYG I MALMÖ HAMN.

etablissemang. Vid ceremonien höll öfverste T. Dyrssen högtidstalet.

IX. Ryska frivilliga flottans transportfartyg Bahan, som varit ute på gradmätningsexpedition vid Spetsbärgen, anlöpte på återvägen till Libau Malmö hamn och kvarstannade där för proviantering och "reparation af maskinskada" en så rundlig tid, att besöket gaf anledning till en hel del kommentarier.

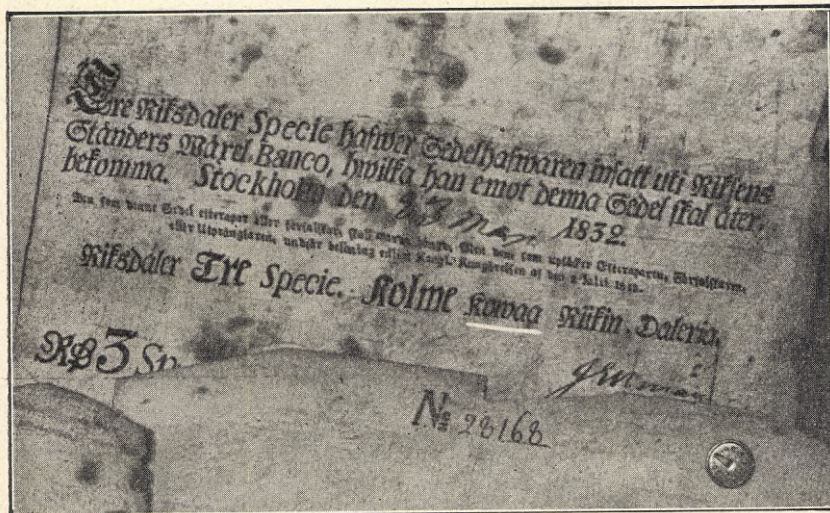

Foto. Jonason. Gbg.

X. HUR KOFVAN SÅG UT FÖRR I VÄRLDEN.

Kliché: Bengt Silfversparre.

åtminstone för hundra år sedan fanns händer som ömt tummade sin kära Kowaa? Se emellertid på de gengångare från flydda tider, som vi här dragit fram i ljuset och fördubbla sedan din kärlek till det älskliga uttrycket, sedan du nu fått veta, att äfven om det varit bortkastadt och är återfunnet af en strixgubbe så är det icke utan häfdens vördnadsbjudande gråa mossor.

X. Kärt barn har många namn. Vanligtvis tillväljer sig dock ett enda smeknamn makten på de öfrigas bekostnad. Så härskar det oinskränkt till en tid, och alla de andra trängas långt i bakgrunden. Men en vacker dag uppstår plötsligt en ny pretendent, som bringar den gamle på fall.

Nu för tiden hör man t. ex. aldrig talas om mynt och pluringar; det är kofvan, bara kofvan, kampen om kofvan, och kofvans mångfald. Och Strix sitter uppe i Stockholm och gläder sig åt hur obeskrifligt älskadt det lilla ordet blifvit af allt folket.

Hvem drömmer emellertid om att kofvan är mycket äldre än Strix? Att det

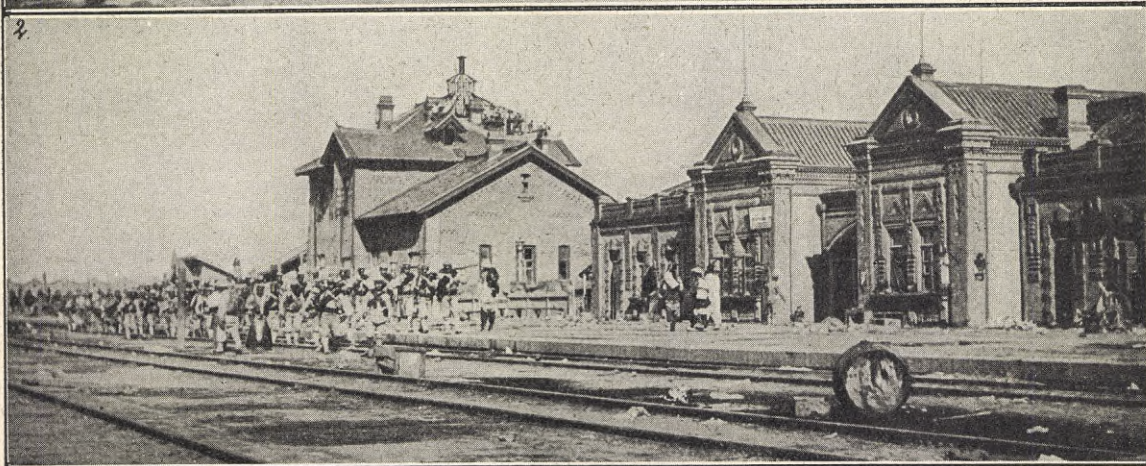

Efter fotografier.

Kllöh: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre stäm—Öbg.

FRÅN SLAGET VID LIAOJANG: 1. En del af general Orloffs trupper invänta order vid Jentai 3 dagar innan slaktningen. 2. Ryskt artilleri går öfver Tai-tse-floden under slaget vid Liaojiang den 31 augusti. 3. Ryska europeiska trupper marschera mot fronten från Mukden för att förstärka Kuropatkins armé vid Liaojiang den 2 september.

Efter fotografier

Kanonåskornas ekon från Mand-sjuriet hafva några dagar knappast hörts för dem som ljudit icke så långt från våra egna kuster. Ett ögonblick glömdes det pågående kriget för ett befaradt, men säkerligen endast för att snart göra sig blodigt påmint: Port Arthurs fall lär vara omedelbart förestående.

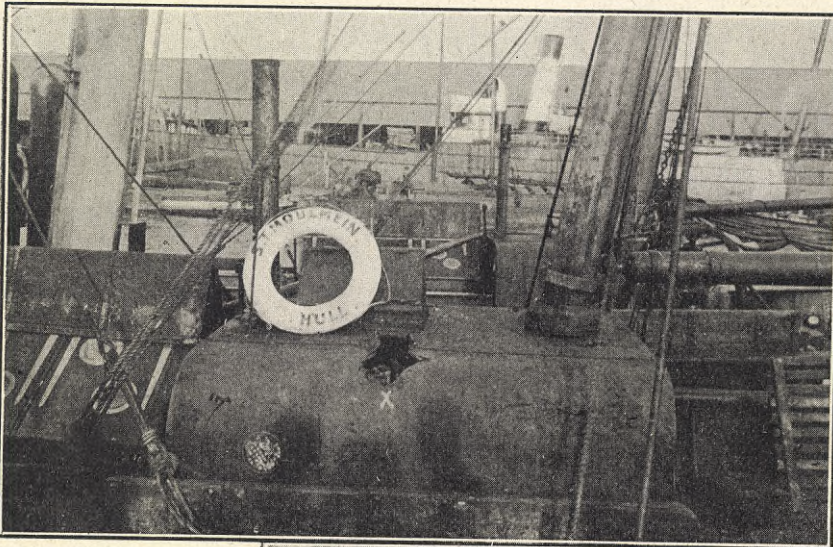
»Hobé: Kom. A.-P. Hengt Silfvervarre 891m — 02g.

FRÅN SLAGET VID LIAOJANG: 1. Japansk transport af ammunition till fronten. 2. Järnvägsstationen vid Liaojiang ockuperas af Japanerna den 4 september. 3. Japanerna begagna vid Liaojiang en Canet-kanon tagen vid Kinchau den 15 maj.

Kliché: Bengt Silfversparre.

Björk fotografier.

SKADOR Å DE TVENNE TRAWLARNE »MINO» OCH »MOULMEIN»: Fotografierna togs omedelbart efter fartygens ankomst till Hull, och ha vi märkt de här synliga skott-hålen å »Moulmein» samt dem å »Mino» (vid sidan af »Moulmein») med x. De närmare detaljerna torde vara öfverflödiga här upprepa ur dagspräsen.

DE HÄNDELSER HVILKA ORSAKADE KONFLIKTEN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Öbg.

RYSKA ÖSTERSJÖESKADERN ÖFVERFÖLL UTAN HVARJE ANLEDNING NATTEN MELLAN D. 21—22 OKT: EN FREDLIG ENGELSK FISKARFLOTTILJ VID DOGERS BANK.

Trawlaren »Crane» går till botten. Dess kapten och styrman dödades medan i öfrigt 29 fiskare sårades.

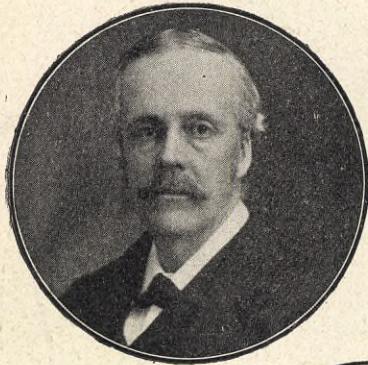
* * *

Efter fotografi af originalteckning för Ill. London News.

RYSKA KONFLIKTEN.

A. J. BALFOUR.
Englands premierminister.

LORD LANSDOWNE.
Englands utrikesminister.

GRAFVE LAMSDORF.
Rysslands utrikesminister.

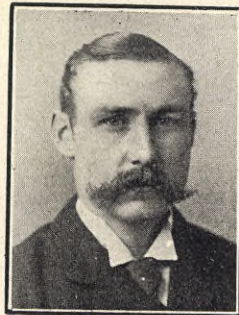
LORD
CH. BERESFORD.
Amiral. Befälhafvare
öfver engelska kanal-
flottan.

AMIRAL
ROSJDIESTVENSKY.
Befälhafvare öfver
den anfallande ryska
Östersjöeskadern.

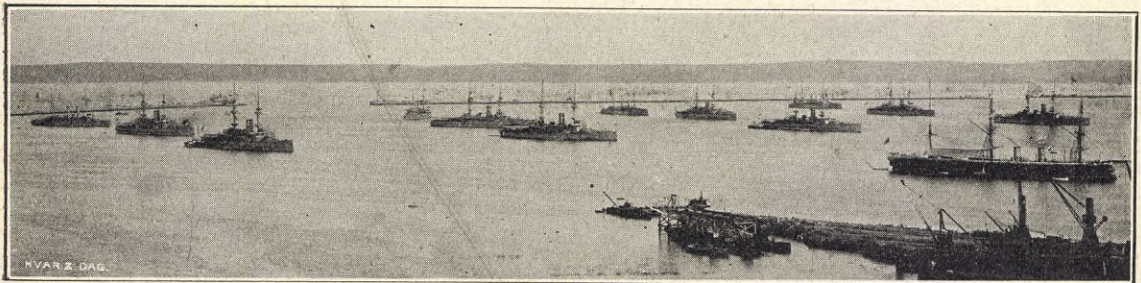
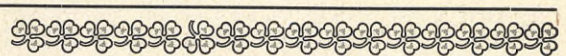
SIR CHARLES HARDINGE.
Englands ambassadör i St Pe-
tersburg.

EARL SELBORNE.
Englands sjöminister.
EFTER PORTRÄTT.

GRAFVE BENKENDORFF.
Rysslands ambassadör i Lon-
don.

Efter fotografi.

ENGLANDS KANALFLOTTA, SOM BEVAKAR DEN RYSKA ESKADERN.

Kitché: Bengt Stjernsparre.

FRAMTRÄDANDE PERSONER I KONFLIKTEN.

PRESIDENTVALEN I AMERIKA.

MED ANLEDNING AF DAGENS STORA FRÅGA: ROOSEVELT eller PARKER?

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfversparre.

THEODORE ROOSEVELT, republikanernas kandidat, f. d. ordförande i Newyorks poliskommision, f. d. vice marinminister, utmärkte sig i spansk-amerikanska kriget; valdes 1898 till staten Newyorks guvernör och 1900 till vice president. Efter McKinleys död innehafvare af presidentvärdigheten.

Washington är en af världens mest aristokratiske hufvudstäder. Ännu under slafkrigetens dagar, alltså för icke mer än fyrtio år sedan, låg staden fullständigt under i kampen med Potomacs kärrstränder.

Gatorna voro bedröfliga, byggnaderna illa underhållna, hela utseendet hopplost. Amerikanerne skändes öfver sin hufvudstad. Med ofantliga uppoffringar af påningar och arbete gjorde de om staden från början igen. Och den som nu ser dess monumentala hållning, ser de vackra breda avenyerna, det imponanta Capitolium, de väl-

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfversparre.

ALTON B. PARKER, demokraternas kandidat, framstående jurist, f. d. öfverdomare i appellationsdomstolen för staten Newyork. Har förut endast obetydligt deltagit i det politiska lifvet, men är allmänt uppburen som en lugn och tänkande man.

diga parkanläggningarna och de otaliga förnäma privathusen, har svårt att — fastän han är i Amerika — tänka sig detta som resultatet af endast ett par årtiondens sträfvanden under de ogynnsammaste förhållanden. I all synnerhet som icke ett enda drag i staden är parveny-mässigt, utan allt talar om gedigen smak parat med en fin försynthet.

Midt i dessa dämpadt aristokratiske omgifningar ligger en hvit villa. Kanske är de visitfärande societetsdamernas ekipage särskildt ofta synliga utanför dess trappa, kanske är raden af de besökande som hit ställa sina steg litet påfallande. Men för öfrigt framträder villan icke på något annat sätt än genom det afskilda läge, den har midt i en stor privatpark.

Detta är Hvita huset, den amerikanske presidentens bostad. Man hade gärna föreställt sig denna annorlunda. Om icke som en konungaborg, så ändock med tydlig prägel af en fursteboning. Men palatsen vid Newyorks V:te aveny hafva delvis långt större later. Hvita huset markerar icke på något sätt att det hyser den förnämste mannen i Förenta Staterna.

Det är icke tal om hof eller hofhållning. Amerikanerne må hafva aldrig så stor svaghet för gamla engelska vapensköldar — inom sitt eget, jämlikhetens, land skulle de aldrig kunna tillåta några furstefasoner af en statstjänare. George Washington brukade visserligen med pomp och ståt fara i sexspann till kongressens högtidliga öppnande. Men det har ingen senare president gjort efter. Quod licet Jovi — det amerikanerne tillåto sitt nationalhelgon, skulle de säkert icke tåla af någon annan.

Fast maktens emblem äro så ytterst sparsamt och diskret angifna, är dock Förenta staternas president i besittning af en mycket stor myndighet. Han kan, om han vill, och när omständigheterna så kräva, nästan med diktators hand ingripa i sitt lands angelägenheter. Låt vara att hans myndighet till stor del är negativ, att han mindre har makt att själfständigt drifva ett beslut igenom än att förhindra kongressbeslut att sättas i verkställighet. Men redan på den vägen kan man åstadkomma mycket. Liksom fallet var i det gamla Rom och Italiens städer under medeltiden visar det sig att särskildt inom den republikanska statsformen högste maktinnehafvarens myndighetssfär är högst tänjbar.

Som bekant väljes presidenten i Amerika på fyra och kan kvarstå i högst åtta år. Är det icke egendomligt, att en man under en nödvändigtvis så kort ämbetsdagar kan besitta en sådan myndighet? De europeiska suveränerna hafva sin makt genom arf, af Guds nåde och icke af folket. I Amerika är förhållandet det rent motsatta. Just emedan presidenten är i strängaste mening folkvald är det hans ställning inget sådant ovillkorligt fast alltid frimodig respekt. Han representerar folkets majestät.

Men är det sant, att presidenten är folkvald? Hvem har icke hört talas om den politiska humbugen i Amerika? Hvem har icke hört pikanta detaljer från den hvarje fyraårsperiod pågående jättelika valkampanjen? Och denna kampanj gäller ju icke närmast presidentvalet, utan elektorsvalen. Man har föreställningen om ett ofantligt virrvarr ur hvilket snarare ödet nyck än folkets vilja slungar fram en

äregirig man till den högsta post till hvilken en amerikansk medborgare kan arbeta sig upp.

Onekligen står man här inför en hel del kinkiga spörsmål. Att gifva dessa en utförlig granskning är på detta utrymme icke möjligt. Men i dessa dagar, då som bäst den stora striden afgöres därute, kan det vara af ett visst intresse, att taga del af konturerna till några i Europa endast ofullständigt beaktade samhällsfenomen.

Förenta staternas president är liksom Förenta staterna en skapelse af konventet i Filadelfia 1787—89. Att det var republik och president man ville och icke monarki var från början klart. Dels ville man så mycket som möjligt ta afstånd från det hatade engelska systemet och dels var ju i hvar och en af de skilda staterna republiken den rådande statsformen.

En af de svårigheter som konventet lifligast var medvetet om, var uppfinnandet af en lämplig metod för valet af den stora republikens president. Man rådfrågade historien, som hade många goda lärdomar från äldre och nyare tid att gifva i stycket. Hvad man *icke* ville, hade man i hög grad klart för sig. Man ville *icke* ha allmän folkomröstning, ty det skulle sätta allmänhetens känslor i alltför liflig svallning vid hvarje nytt val. Man vill *icke* att kongressen skulle vara den som utsåg president, ty detta skulle dels varit stridande mot en redan förut fastslagen princip att den verkställande myndigheten icke finge underordnas den lagstiftande, och dels skulle man i så fall gifvet få en *parti*-kandidat korad af det för tillfället starkaste elementet inom kongressen.

Det är därför egendomligt att se huru de gode herrarne i konventet arbetade ett ironiskt öde i händerna till den grad, att just det de först och främst önskade undvika, folkomröstning och partikandidatur, blifvit det utmärkande för det system de skapade.

Huru har nu utvecklingen kunnat gå därefter?

När valet icke fick ske hvarken genom folk- eller kongress-omröstning återstod knappast annan utväg än att stadga om valets förrättande medelst elektoror. Dessa skulle utses för stat, men det förordnades att de skulle rösta gemensamt, och härmed trodde man sig ha betryggat minoritetens rätt. Men äfven här har det visat sig att lagstiftarnes förutseende grundligt gäckats. Man kan nämligen icke tänka sig en minoritet som går mera spårlöst förlorad än den vid elektorvalen.

Konventet tänkte sig situationen vid ett val mycket enkel: De olika staterna utse sina främsta medborgare till presidentelektoror. Dessa representanter sammanträda på lämplig tid och öfverenskomma efter grundlig öfverläggning och efter bästa förstånd om att erbjuda presidentskapet för den förestående perioden åt en framstående man. Antingen mottar denne kallelsen och då är frågan utredd, eller vägrar han och då har man att söka utfinna lika lämplig man i den förstvaldes ställe.

Sådan var teorien. Men praktiken har blifvit något helt annat. Om hvem som är den lämpligaste presidenten bekymrar man sig endast i andra rummet. Frågan är hvilket *parti* som skall afgå med seger. Hvardera partiet — man räknar som bekant f. n. hufvudsakligen med tvänne partier i Amerika, republikanerna och demokraterna — nominerar i god tid en kandidat. Första villkoret för seger är naturligtvis att det råder fullständig enighet i den punkten, så att partiet icke redan från början står splittradt inom sig. Kandidaten är i hvarje fall så att säga gifven på förhand. Elektorerna få dyrt och heligt förbinda sig att rösta på en bestämd kandidat. Deras personlighet är icke af minsta betydelse. De äro endast och allena nummer i ledet.

Och minoriteten är som sagdt tillspillogifven. Inom hvarje stat sätter hvardera partiet upp sin namnlista till det antal staten har att välja elektoror, och alla namnen på samma lista rösta alltså på samma kandidat. Antingen bli därför alla elektorerna i en stat republikaner eller bli de alla demokrater. Minoriteten utplånas.

Af ofvanstående framgår att elektorvalet är en fullständig skenmanöver. Faktiskt väljes presidenten genom allmän folkomröstning (eftersom elektorvalen ske på detta sätt) *efter stat* och är i hvarje fall en *parti*-kandidat. De goda herrarna i konventet hafva mycket riktigt råkat ut för just det de ville undvika!

Detta är förrästen fallet i ännu ett afseende. Man ville taga så stort afstånd från den engelska monarkin som möjligt. Men man kan såsom James Bryce framhåller i sitt förträffliga verk om "The American Commonwealth" tydligt spåra hur hela det amerikanska statssystemet är — visserligen i förbättrad form — en kalkering af den engelska monarkin. Engelsmannen har setat i blodet trots allt; traditionen har varit starkare än oppositionen.

För den som något studerat amerikanska förhållanden blir det snart tydligt, hur rätt den ofvan citerade Bryce har äfven i sitt påstående, att partiandan i Amerika är lika nödvändig för statsmaskineriets gång som ångan är för ett lokomotiv. Men tränger man vidare och söker utgrunda de verkliga och afgörande skiljaktigheterna i principer mellan de båda olika partierna, så ställer sig saken betydligt svårare.

Efter hvad ofvan sagts torde det vara tydligt att man icke går på sidan af ämnet om man vid afhandlandet af presidentvalen i Amerika något närmare ingår på frågan om de olika partierna.

Att tala om program i vanlig mening för dessa partier är icke möjligt. Visserligen framhållas alltid differenserna i åskådningen högljudt nog. I närvarande stund — frågan Roosevelt-Parker — sägas alltså republikanerna vara för tullskydd, kolonialvälde och deltagande i storpolitiken, under det demokraterna äro för en tullrevision och tullfördrag med Canada samt arbeta emot både kolonial- och storpolitik. Men om någon utpräglad höger- och vänsterskillnad kan man icke tala, icke om någon allmänt-principiell differens. De historiska omständigheter ur hvilka partierna framvuxit hafva icke det minsta sin motsvarighet i våra dagar. Deras lösen och fana är det icke man tänker på. De äro helt enkelt olika vägar för maktlystne män som vilja nå höga embeten. Båda parterna försäkra, att de äro de som verkligen hafva statens *sanna* väl för ögonen — och båda kämpa för seger med egna fördelar i kikaren. Om en man tillhör det ena eller andra partiet beror i vanliga fall på yttre, ibland mycket egendomliga omständigheter. I de norra staterna t. ex. är en bildad karl i regel republikan lika säkert som han i sydstaterna är demokrat. Eller man kan taga ett annat exempel. I Amerika finns det godt om invandrande irländare. Irländarne älska glaset. Irländarne äro demokrater. Alltså äro krogvärdarne också demokrater!

Om såsom vanligen är fallet, det ena eller andra partiet har en absolut öfvervikt i en stat blir valkampen där icke svår och föga spännande. Utgången är så godt som gifven på förhand. Men i "mellan"-staterna — den geografiska och partisynpunkten sammanfalla ungefärligen härvidlag — väga partierna mera jämt och här står striden hårdnackad. Det är i dessa stater som kampanjen går till de underligaste öfverdrifter med kringresande yrkestalare, pamflett- och tidningsgräl, demonstrationer, fackeltåg och parader. Det är utgången af elektorvalen i dessa stater som afvaktas med en så ofantlig spänning.

Valkampanjerna, som börja i juli månad omedelbart efter det partierna på stora möten nominerat sina kandidater, och fortgå med kulmen i oktober, till första dagarna i november, då de 444 elektorerna samtidigt väljas i alla staterna, hafva ofta med grella färger utmålats i Europa. Det talas om både löjliga och moraliskt tvifvelaktiga manövrar och säkert är att mycket både löjligt och klandervärdt vidlåder denna del af proceduren. Endast i ett stycke må det framhållas hur oändligt den afviker från liknande tilltällningar på andra ställen. I Frankrike är valkampen rent af brutal. Det ena partiet låter göra ett anslag på knutarna. Genast är det andra framme och klistrar ett nytt anslag öfver det förra o. s. v. I Amerika är sådant otänkbart. Där skulle det icke falla det ena demonstrationståget in att gå i vägen för det andra. Låt vara att man täflar i att skräna de mest förklenligande nidvisorna om motståndaren. Men fritt spelrum unnar man och fordrar man af hvarandra.

De af partierna i juli nominerade kandidaterna skynda sig att mottaga nomineringen i ett öppet bref till partiet hvart de utförligt behandla de principer, efter hvilka de skulle önska republiken styrd. Dessa uttalanden är det som ligga till grund för stridsropen inom de båda lägren. De varierar i det oändliga och slipas om till vapen af alla möjliga kalibrar.

I förevarande fall är situationen något mera komplicerad än vanligt. Inom republikanernas (Roosevelts) parti finnes en sektion som kommer att rösta på Parker, demokraternas kandidat. Dessa äro de s. k. antiimperialisterna som ogilla de öfriga republikanernas kolonialpolitik och militarism.

Det finnes många sätt att uppfatta en republik. Amerikanerna hafva onekligen nått en del mycket egendomliga resultat vid tillämpningen af sitt system. Men med alla sina brister, har dock den amerikanska republiken visat sig vara en af de liiskraftigaste stater i världen. Den af konventets fäder befarade nervösa upprördheten i allmänhetens känslor vid de oupphörligen återkommande valen, har visat sig icke vilja utebli. Men det kan frågas om den verkligen är ett så stort ondt. Det är ändock i främsta rummet en allmän medborgerlig generalmönstring, där hvarje man tvingas till att i viss mån eftersinna hvad statens väl kräver. Och det är storartadt att tänka sig alla dessa millioner af själfmedvetna och energiska yankees som på en och samma gång samlas vid valurnorna och aflägga sitt votum därmed uttalande sitt præterea censeo. Och eftersom amerikanaren besitter en utpräglad förmåga att lojalt böja sig för faktum, eftersom den besegrade icke känner sig hämndgirig och hätsk, blir den väldiga ansträngning, som partierna hvarje 4-årsperiod göra för ernående af öfverherraväldet, endast som en sporre i den nationella utvecklingen.

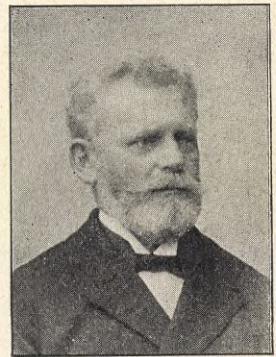
Strängt taget gör det detsamma om det blir Roosevelt eller Parker. Båda äro de duktiga karlar. Den stora helgjutna personligheten som står öfver partierna och samlar hela nationen med makten af sitt snille är en utopi som visserligen varit förverkligad en gång, när George Washington var president, men som man icke har skäl att vänta annat än som framtidens hägrande Messias.

P. G. Nbg.

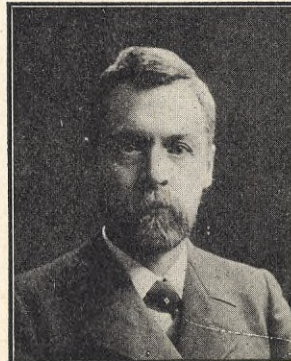
ÖFVERSTYRELSEN FÖR LÄROVERKEN.

B. J. BERGQVIST.

N. G. W. LAGERSTEDT.

K. T. MOLL.

A. NORDFELT.

Kungl. maj:t har förordnat lektorn vid Göteborgs realläroverk, f. d. professorn vid Göteborgs högskola C. F. E. Carlson att för en tid af fem år, räknadt från och med den 1 januari 1905, vara öfverdirektör och chef för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk samt rektorn vid allmänna läroverket i Kristianstad, lektorn vid allmänna läroverket i Lund, fil. d:r B. Jakobsson Bergqvist, adjunkten vid högre allmänna läroverket å Östermalm i Stockholm, fil. d:r N. G. W. Lagerstedt, lektorn vid högre realläroverket i Stockholm, fil. d:r K. T. Moll och lektorn vid sistnämnda läroverk, fil. d:r A. Nordfelt att likaledes för en tid af fem år, räknadt från och med den 1 januari 1905, vara läroverksråd och ledamöter af öfverstyrelsen. Af öfverdirektören, f. d. professor Ernst Carlson återgifvo vi i vårt senaste nummer en helsidesbild jämte biografi.

TILL HVAR 8 DAGS PRENUMERANTER.

Med anledning däraf att i HVAR 8 DAGS tryckeri vidtagas anordningar i och för insättande af en andra amerikansk tryckpress, och tidningen därför tryckes å annat tryckeri blifva möjligen tidningens närmaste nummer något försenade. Den nya snällpressen, af allra yppersta konstruktion för illustrationstryck, torde däremot, väl iordningställd för sitt arbete, komma att påskynda tidningens utgifning.

REDAKTIONEN.

DET HÖGRE ARMÉBEFÄLET.

G. LILJENROTH.
Öfverste. Afgående chef för Första Göta
Artilleri-Regemente.

H. R. WIJKANDER.
Njutnämnd öfverste i armén.
Afgående chef för Art. och
Ing. Högskolan.

P. A. BERGENZAUN.
Njutnämnd öfverste och chef för Första
Göta Artilleri-Regemente.

O. W. BERGMAN.
Major. Njutnämnd chef för
Art. och Ing. Högskolan.

Samtliga reprod. efter porträtt.

TILLH. V. PORTR.-GALLERI.

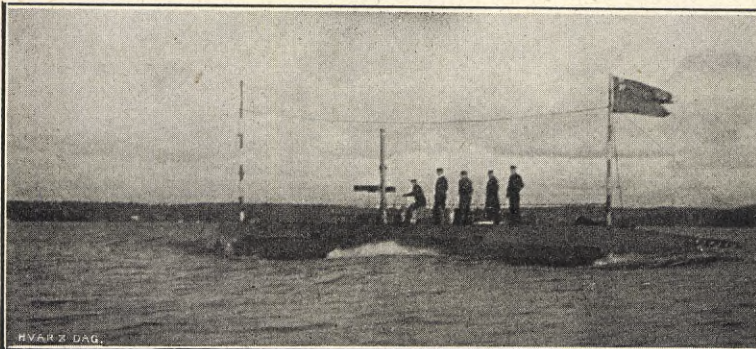
J. A. MOBERG.
Njutnämnd öfverstelöjtnant o.
chef för Positionsartilleri-Regementet.

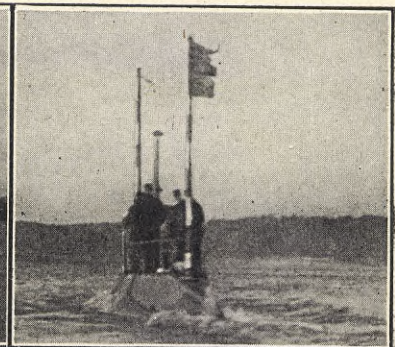
G. W. ASCHAN.
Njutnämnd öfverste och chef
för Norrlands Dragon-Regementet.

K. W. VIRGIN.
I maj utn. till öfverste o. chef
för Vaxholms Kustart.-Reg:te.
50 år den 5 november.

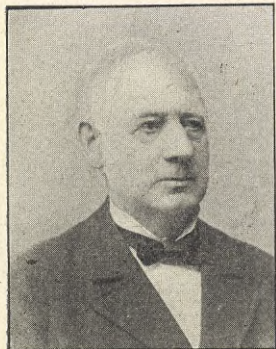
Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthlm.—Gbg.

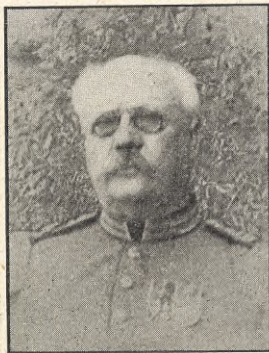
ÖGNBLICKSBILDER AF HAJEN, VAR FÖRSTA SVENSKA UNDERVATTENS BÅT.

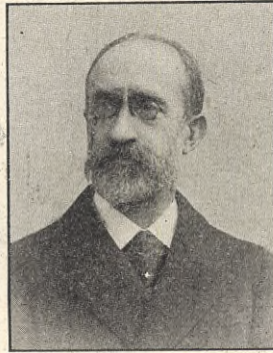
C. J. BERGQVIST.

Grosshandlaren i Skara, C. J. Bergqvist, fyllde den 26 okt. 80 år. Led. af stadsfullmäktige, drätselkammaren (till 95) samt af ett antal bank- och järnvägsstyrelser. Mångårig proviantör till Skaraborgs och Västgöta regementen å Axvall.

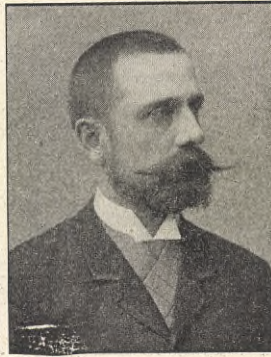
A. L. BILLMANSON.

För öfversten och chefen för Svea ingenjörbataljon i Stockholm A. L. Billmansons gafs den 27 okt. fäst med anledning af att B. i 30 år varit lärare vid Farmaceutiska institutet, af nuvarande och forna lärare och lärjungar därstädes. B. fyllde den 31 okt. 65 år.

E. FISCHER.

Den 1 nov. fyllde grosshandlaren i Göteborg, Emil Fischer, 65 år. F. är sedan många år en af Göteborgs flitigaste kommunalmän, ordf. i styrelsen för Riksbankens afdelningskontor i Göteborg, led. af ett flertal järnvägsstyrelser m. m.

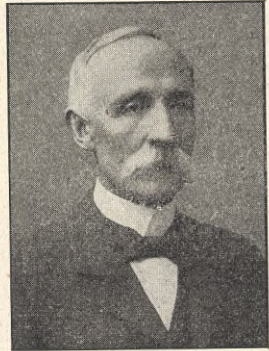
A. F. OHLSSON.

Den 28 okt. fyllde landssekreteraren i Växiö, Axel Fritiof Ohlsson, 50 år. Stud. 74. e. o. not. i Svea hofrätt 77, l. f. länsnot. i Kronob. län 81, ord. 83, v. häradsh. 84, landskamrer. i Kronob. län 90, landssekr. där 1900. Ordf. i styrelsen för Riksbankens afdelningskontor i Växiö. Led. af riksd. Andra kammare 94—99.

A. N. WIDÉN.

80 år fyllde den 26 okt. bokhållaren Anders N. Widén i Norrköping. W. är en af Arbetareföreningens äldste medlemmar och en af dess forne, mångåriga förtroendemän samt en af de få, hvilka innehäva föreningens hederstecken i guld.

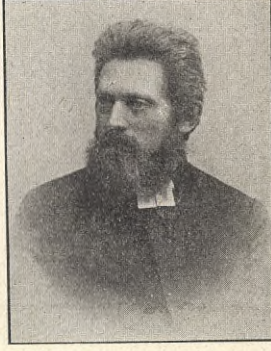
O. H. WIBOM.

Landskamreraren i Venersborg, Olof Henrik Wibom, fyllde d. 25 okt. 70 år. Stud. 52, kronolänsman 58, kronofogde 74, t. f. landskamrer i Västern. 77—82, landskamrer där 82 o. i Ellsb. län sedan 83. V. ordf. i styr. för Ensk. banken i V. borg, ordf. i stadens hypfrng. kamrer i Ellsb. l. landst. ordf. i Rante- & Kap. förs. anst. IV:borg m. m.

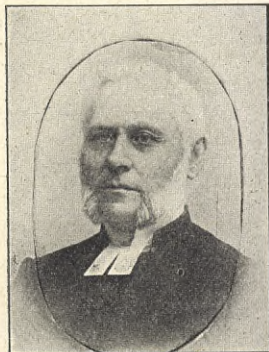
C. A. ÖRN.

Öfverstelöjtnanten vid Skaraborgs Regemente, Carl Axel Örn, fyllde den 27 okt. 65 år. Led. af stadsfullmäktige i Sköfde, ordf. mästare i St: Johannes-logen St: Sigfrid.

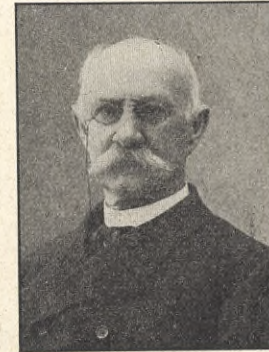
N. J. TERNSTEDT.

Kyrkoherden Nils Johan Ternstedt fyllde den 27 okt. 60 år. Student 62, prästvigd 67, komminister i Härlanda och Bjerka 72, kyrkoherde i Fägrud (Skara stift) sedan 84, teol. doktor 97.

J. V. BROGREN.

Den 22 okt. fyllde kyrkoherden Jon Vilhelm Brogren 75 år. Stud. 50, prästvigd 55, kyrkoherde i Vånga 72, i Bankekind (Linköpings stift) 87. F. n. tjänstledig, på grund af sjukdom, är B. för vintern bosatt i Linköping.

J. D. INSULANDER.

Bandirektören v. Bergsl. järnv. i Göteborg, I. d. majoren Johan Gustaf Insulander, fyllde d. 24 okt. 70 år. Stud. 82, högre art lärov. ex. 60, löjtn. vid V. V. K. 62, kapt. 73, major 92, afsked s. å. Vid Eskilstuna kanalbolag 56—57, v. stat järnv. 60—72, distr. ing. v. Bergsl. järnv. 72—76, bandir. fr. 77. Lärare vid Sthlms slöjdskola 58—59.

T. GULLBERG.

60 år fyllde den 30 oktober grosshandlaren i Göteborg Theodor Gullberg.

S. TESSING.

Lektorn, Fil. dr. Sven Tessing, fyllde den 24 okt. 55 år. Stud. 71, fil. dr. 84, lektor i Venersborg sedan 91.

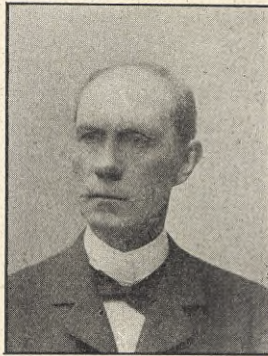

PORTRÄTTGALLERI

N. O. JACOBSON. †

F. d. bankdirektören i Grenna, Nils Peter Jacobson, afled den 23 sept. vid 82 års ålder. Ordförande och jourh. direktör i Smålands Enskilda banks kontor på platsen var J. mångårig led. af stadsfullmäktige och drätselkammaren.

K. E. HESSE. †

Aktuarien, v. häradshöfdingen Knut Engelbrekt Hessle afled den 25 okt. vid 62 års ålder. Stu. i. 62, hofrättsexamen 68, v. häradshöfding 71, aktuarie i kammarrätten 86.

K. O. F. ELMQVIST. †

Postmästaren Knut Oskar Ferdinand Elmquist afled den 22 okt. vid 60 års ålder. Postmästare i Vester-vik sedan 83, har E. dessförinnan innehaft enahanda förordnande i Karlskoga, Wara och Herrljunga.

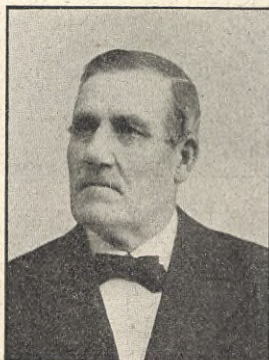
F. J. AULEN. †

Den 17 okt. afled kyrkoherden Frans Johan Aulén vid 57 års ålder. Stud. 69, prästvigd 74, kyrkoherde i Mortorp 88 och i Gårdslösa (Kalmars stift) 98.

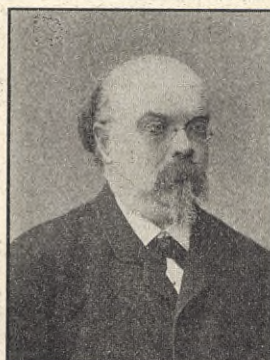
H. L. LIEPE. †

Den 23 okt. afled ene chefen för stenhuggeriaktiebolaget H. L. Liepe & Son i Göteborg, Heinrich Ludwig Liepe, född 31.

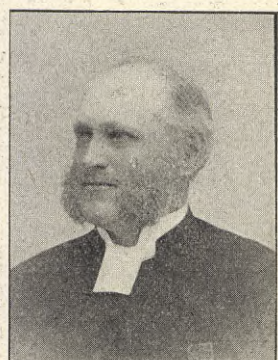
A. F. F. JANSON. †

Slottsinspektoren vid Gripsholm A. F. F. Janson afled den 16 okt. vid 74 års ålder.

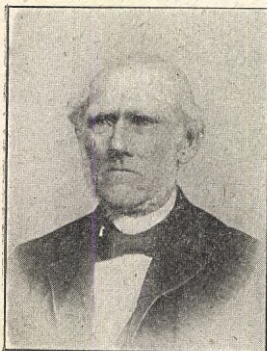
S. G. DAHL. †

Den 23 okt. afled i Järna f. adjunkten vid Södermalms h. a. lärov. i Stockholm, Sven Gudmund Dahl. Född 33, stud. 51 och studerade sedan för fil. graden Extra lärare i Katarina och Jakob, var D. 60—99 lärare i Maria. Skicklig latinare och utg. af matriklar öfver Sv. allm. läroverk.

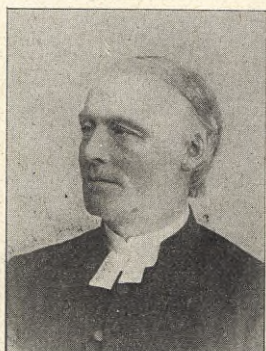
C. G. ÅSTRÖM. †

Kyrkoherden i Söderbärke, kontraktspresten, fil. dr Carl Gustaf Åström, afled den 15 okt. vid 61 års ålder. Stud. 62, fil. dr 69, prestv. 75. Folkskoleinspektör 77, kyrkoherde 78 i Odensvi och 01 i Söderbärke.

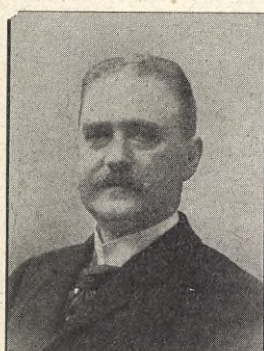
C. O. HALLMAN. †

Den 18 okt. afled i Stockholm f. grosshandl. Claes Otto Hallman, öfver 90 år gammal. Född i Örebro, konditionerade H. i Linköping och Norrköping, etablerade 48 egen affär i spannmålsbranchen i Örebro och flyttade 75 till huvudstaden. I yngre år kommunalman.

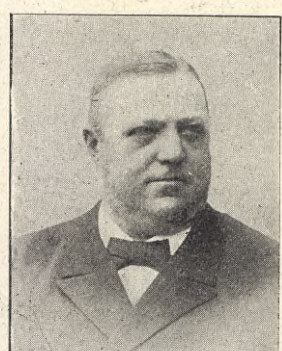
D. E. WANNBERG. †

Kyrkoh. Daniel Edward Wannberg afled den 28 okt. vid nära 68 års ålder. Stud. 58, prestvigd 61, Komm. 64, kyrkoherde i Tegneby 78, Kontraktsprest i Oroust och Tjörns kontr. (Göteborgs stift) 83.

A. E. T. RICHTER. †

Verkställande direktören i Richters Bryggeri A.-B. i Malmö, Axel Edvard Theodor Richter, afled den 22 okt. i en ålder af 57 år. Ordf. i Bankaktiebolaget Södra Sveriges afdelningskontor i Malmö, mångårig led. af stadsfullmäktige m. m.

P. S. SKOGH. †

Den 23 okt. afled i Stockholm grosshandl. Per Samuel Skogh, 7. 49. S. hade först plats i huvudstaden hos Boman & Komp., öfvergick därpå till vinfirman Högstedt & Komp. och etablerade sedermera egen vinhandelsaffär, en af de största i huvudstaden.

Efter fotograf.

Källa: Bengt Silfversparre.

IV. ETT MONUMENT ÖFVER CÉSAR FRANCK.

IV.

Ett minnesmärke öfver kompositören César Franck har nyligen affäcks i St Clotildeparken i Paris. Det är utförd af bildhuggaren Lenoir och företer en underlig blandning af modern konst och barock.

V.

En fullkomligt "kontinental" juvelstöld, liknande den nyligen i Stockholm timade, har i dagarne föröfvats i Köpenhamn, i det att några inbrottsjufvar med en häpnadsväckande fräckhet medelst dynamit sprängt sig in i hofjuvelerare Michelsens butik och där borttagit föremål till ett värde af hundra tusen kronor. Någon spaning på tjuvarne har ännu icke erhållits.

Efter fotografi.

Källa: Bengt Silfversparre.

I—III. DE NYASTE PARISERTOALLETTERNA.

I—III.

Vår korrespondent i Paris har sändt oss några fotografier af de mest gouterade dräkterna från senaste toalettpvisningen vid Grand Prix-löpningarna å Longchamps häromdagen.

Afslutningen af Dr HEDINS intressanta artikel "ÖFVFR HIMALAJA" måste tillfölje det ovanligt rikhaltiga aktuella illustrationsmaterialet öfversä till nästa nummer.

Foto. Fred. Ritz, Köpenhamn.

Källa: Bengt Silfversparre.

V. DEN STORA JUVELSTÖLDEN I KÖPENHAMN: Lokalen, där inbrottet ägde rum.